ਵਾਹਿਦ-ਉਰ-ਰਹਮਾਨ ਪੱਰਾ

ਬਨਾਮ

ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ

(2022 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 237)

ਫਰਵਰੀ 25, 2022

[ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ ਅਤੇ ਐਮ. ਐਮ. ਸੁੰਦਰੇਸ਼, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, 1973 – ਧਾਰਾਵਾਂ 173(6), 207 ਅਤੇ 161 – ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1967 – ਧਾਰਾ 44 – ਕੀ ਕੁਝ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 173(6) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਗਵਾਹਾਂ ਵਜੋਂ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 44 ਦੇ ਯੂਏ(ਪੀ) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿੱਚ, ਕੀ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਧਾਰਾ 207 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 161 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸੰਪਾਦਿਤ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਾਯ ਲੱਭ ਸਕਦਾ ਹੈ – ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਭਿਯੋਗ ਪੱਖ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ – ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਗਵਾਹ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਹਰਬੰਦ ਲਿਫਾਫੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ; ਸੰਪਾਦਿਤ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ ਆਪਣੇ ਹੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਨਾ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਸੀ – ਫੈਸਲਾ: ਧਾਰਾ 173(6) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਧਾਰਾ 44 ਦੇ ਯੂਏ(ਪੀ)ਏ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 207 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਤੀਜੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਧਾਰਾ 44, ਯੂਏਪੀਏ, ਧਾਰਾ 17, ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ ਐਨ.ਆਈ.ਏ ਐਕਟ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਜਹਾਜ਼ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ s.207 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ - ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਮੁਕੱਦਮਾ 207 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੀਡੈਕਟ ਕੀਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਅਦਾਲਤੀ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਅਭਿਆਸ - ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੋਵੇਂ ਨਿਰਪੱਖ ਹਨ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਲਈ ਵਾਜਬ ਹੈ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਬਚਾਅ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਯੂ/ਐਸ.207 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ

ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ: 1. ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 173(6) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ

44 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ, 1967 ਅਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ ਏਜੰਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਲਝਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਜਹਾਜ਼ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਵੋ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 207 ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਪਹਿਲਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਥਰੈਸ਼ਹੋਲਡ 'ਤੇ. ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਦ ਸੈਕਸ਼ਨ 44, ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ, ਸੈਕਸ਼ਨ 17, ਐਨ.ਆਈ.ਏ ਐਕਟ, ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ 173(6) ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਪਤੇ ਅਤੇ ਨਾਮ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਗਵਾਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 42]

2. ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ/ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਮੌਕਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਆਇਆ ਜਦੋਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਚਿਤ ਬਚਾਅ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਪੂਰਾ ਖੁਲਾਸਾ ਮਾਈਨਸ ਰੈਡੈਕਟਿਡ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਛਾਣਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵਰਤ ਸਕਣ। ਇਹ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਪੜਾਅ ਤੇ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 25]

3. ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਸ਼ਬਦਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਕਮ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਪਤੇ ਅਤੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਰੈਡੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਛਾਣਾਂ ਨੂੰ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਅਤੇ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਵੀ ਰੈਡੈਕਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਵਿਵੇਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਖਾਸ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਭਿਯੋਗ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਹੀ ਉਠਾਈ ਗਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਹੁਕਮ ਅਭਿਯੋਗ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਨੂੰ ਕ੍ਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 207 ਅਧੀਨ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਰੈਡੈਕਟਿਡ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨਾਲ ਉਚਿਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। [ਪੈਰਾ 27]

ਮੋਹਦ. ਹੁਸੈਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਜੀ.ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ.ਡੀ.) (2012) 2 **ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ.** 584 : ਮੋਹਦ. ਇਕਬਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜ/ਤਿਹਾੜ ਜੇਲ (2012) 8 ਮਨੂ ਸਮ (ਐਸ.ਸੀ.) 42 [ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 246](2010) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 : [2010] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 103; ਜਾਵਿਦ ਸ਼ੇਖ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਗੁਜਰਾਤ (2011) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 762 : [2011] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1; ਡੀ. ਸੁਬੈਰ ਟੀ.ਪੀ. ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ (2021) 1 ਕੇ.ਐਲ.ਟੀ. (ਐਸ.ਐਨ.) 17 ਅਤੇ ਅਤੁਲ ਸ਼ੁਕਲਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਐਮ.ਪੀ. ਅਤੇ ਅਨਜ (2019) 17 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 299 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2012] 1 **ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 64 ਪੈਰਾ 18 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ**

[2010] 4 ਐਸਸੀਆਰ 103 ਪੈਰਾ 18 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

[2011] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1 ਪੈਰਾ 18 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

(2019) 17 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 299 ਨੇ ਪੈਰਾ 23 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ

ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 237 ਦਾ 2022.

ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਲਦਾਖ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀਨਗਰ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 11.10.2021 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 16 ਦਾ 2021.

ਸ਼ਾਦਾਨ ਫਰਾਸਤ, ਸ਼ਾਰਿਕ ਜੇ. ਰਿਆਜ਼, ਸ਼ੈਰਿਆ ਦਾਸਗੁਪਤਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ.

ਮਿਸ ਤਰੁਣਾ ਅਰਧੇਂਦੁਮੌਲੀ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਪਾਰਥ ਅਵਸਥੀ, ਜਵਾਬੀ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੰਜੈ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

1. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਉੱਠਣ ਵਾਲਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਬਿੰਦੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੁਝ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1973 (ਇਸ ਨੂੰ 'ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ.' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 173(6) ਅਧੀਨ ਪਾਵਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕੂ) ਐਕਟ, 1967 (ਇਸ ਨੂੰ 'ਯੂਏਪੀਏ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 44 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਕੇ ਪਰੀਖਿਆ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਗਵਾਹਾਂ ਵਜੋਂ ਐਲਾਨੇ ਜਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੀ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 207 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 161 ਅਧੀਨ ਉਪਾਯ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸੰਪਾਦਿਤ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਣ।

ਪਿਛੋਕੜ:

2.ਇੱਕ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ (ਛੋਟੇ ਵਿੱਚ 'ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ.'), ਜੋ ਕਿ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 5/ 2020 ਹੈ, ਨੂੰ 11.02.2020 ਨੂੰ ਯੂਏਪੀਏ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 18, 19, 20, 38 & 39 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਕੇ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ, 1959 (ਇਸ ਨੂੰ 'ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 7/25 ਅਤੇ ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ ਐਕਟ, 1908 (ਇਸ ਨੂੰ 'ਈਐਸ ਐਕਟ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 3/4 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਕੇ ਸੈਯਦ ਨਵੀਦ ਮੁਸ਼ਤਾਕ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਪੀ.ਐਸ. ਕਾਜੀਗੁੰਡ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ (ਛੋਟੇ ਵਿੱਚ 'ਐਨ.ਆਈ.ਏ.') ਨੇ ਇਸ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੀ ਜਾਂਚ ਐਨ.ਆਈ.ਏ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6(4) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਕੇ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਲਈ ਅਤੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੂੰ ਮੁੜ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

3. 22.12.2020 ਨੂੰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ FIR ਨੰ. 31/2020 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਯੂਏਪੀਏ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 13, 17, 18, 38, 39, 40 ਧਾਰਾ 120-ਬੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, 121, 121-ਏ ਅਤੇ 124-ਏ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, 1860 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) 'ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਪੀ.ਐਸ. ਸੀ.ਆਈ.ਕੇ., ਸ੍ਰੀਨਗਰ ਦਾ ਨਾਮ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਉਸੇ ਸਮੂਹ 'ਤੇ ਐਨ.ਆਈ.ਏ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ/ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ (ਐਨ.ਆਈ.ਏ.) ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 31/2020 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਐਕਟ), ਸ੍ਰੀਨਗਰ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ 20.7.2021 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

4. ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਯੂਏਪੀਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 44 ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 17(3) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਗਾਊਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਗਵਾਹਾਂ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਡੀ-1 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਉਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਲਈ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਿਤੀ 01.06.2021 ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ, ਇਹ ਦੇਖਦਿਆਂ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਸੀ। ਨਤੀਜਤਨ, ਯੂਏਪੀਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 44 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਅਭਿਯੋਗ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਜੋ ਕਿ ਏ-1 ਤੋਂ ਏ-5 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਗਵਾਹਾਂ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇੱਕ ਮੁਹਰਬੰਦ ਲਿਫਾਫੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਡੀ-1 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ (ਜੋ ਕਿ ਵੱਖਰੇ ਮੁਹਰਬੰਦ ਲਿਫਾਫੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਨ) ਨੂੰ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਮੁਹਰਬੰਦ ਲਿਫਾਫੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ।

ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ:

5. ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 207 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਬੇਨਤੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਗਵਾਹਾਂ ਏ-1 ਤੋਂ ਏ-5 ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਸੋਧਿਤ ਕਾਪੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਬੇਨਤੀ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 01.06.2021 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 207 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਦੀ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 207 ਅਧੀਨ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਰਬਵਿਆਪੀ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 207 ਦੇ ਉਪਬੰਧ (iii) ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 01.06.2021 ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਮੰਗਣ ਵਾਲੀ ਹੋਵੇਗੀ।

6. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਿਤੀ 11.09.2021 ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ

ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 44, ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ., ਅਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ 207 ਅਤੇ 173(6), ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਗਵਾਹਾਂ ਏ-1 ਤੋਂ ਏ-5 ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਹੋਰ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 01.06.2021 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਜਾਂ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਪਾਈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਭਿਯੋਜਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ ਗਵਾਹਾਂ ਏ-1 ਤੋਂ ਏ-5 ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਗਵਾਹਾਂ ਵਜੋਂ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ:

7. ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ 11.09.2021 ਦੀ ਮਿਤੀ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ 01.06.2021 ਦੀ ਮਿਤੀ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਇਹ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮੀਖਿਆ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੀ ਜੋ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਉੱਠਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪੀਲ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ।

8. ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਲਦਾਖ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਿਤੀ 11.10.2021 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ, ਇਹ ਦੇਖਦਿਆਂ ਕਿ ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 17 ਅਤੇ 44 ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 173(6) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਆਮ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਉਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਦੇਣ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ, ਕਹਿੰਦੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਸੀਲਬੰਦ ਲਿਫਾਫੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ, ਲਾਲ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਸੋਧੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਨਾ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦੇਵੇਗਾ।

ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ:

9. ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਾਂਗੇ।

10. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਵਰਤੋਂ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 173(6) ਅਧੀਨ ਸੀ। ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦਾ ਅਧਿਆਇ XII "ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ" ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ 173 "ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ" ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 173 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਸਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਸ

ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

"173. ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ।(1) ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਅਧੀਨ ਹਰ ਜਾਂਚ ਬਿਨਾਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

xxxx xxxx xxxx xxxx

(6) ਜੇਕਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਬਿਆਨ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਏਗਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਨਾਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਤੋਂ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਲਈ।"

11. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਾਧਾਰਣ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ, ਸਾਰੇ ਅਭਿਯੋਗ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਧਾਰਾ 173(6) ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਹੈ। ਇਹ ਦੋ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ,

a. ਬਿਆਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

b. ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਹ ਅੱਗੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ "ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਕਾਪੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ" ਲਈ ਜੋ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਲਈ।

12. ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਪੜਚੋਲ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਛੋਟੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 'IO') ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਉੱਚ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਕੇਸ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉੱਚ ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਧਿਆਨ ਮਿਲੇਗਾ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਡਰਾਉਣੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ(s) ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਅਗਲੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨਾ। ਉਥੇ A ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਖਤਰਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਗਵਾਹਾਂ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਯੂਏਪੀਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 44 ਅਨੁਸਾਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਅਤੇ ਸੀਲਬੰਦ ਲਿਫਾਫੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

13. ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਯੂਏਪੀਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 44 ਹੈ, ਜੋ "ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ" ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

"44. ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ।—(1) ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ, ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਨ ਕੈਮਰਾ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਨੂੰ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(2) ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਗਾਊ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਜਾਂ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਮੋਸ਼ਨ 'ਤੇ, ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ, ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਉਪਾਅ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਜੋ ਗਵਾਹ ਦੀ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਪਤਾ ਗੁਪਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

(3) ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਸਾਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਲਏ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਉਪਾਅ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ—

(a) ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਨਾ;

(b) ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕੇਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਬਲਿਕ ਨੂੰ ਸੁਲਭ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਦੇ ਨਾਮ ਅਤੇ ਪਤੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕਰਨਾ;

(c) ਅਜਿਹੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਜੋ ਗਵਾਹ ਦੀ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਪਤੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇਣ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ;

(d) ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਕਿ ਜਨਹਿਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਕੁਝ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

(4) ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

14. ਯੂਏਪੀਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 44 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਇਕ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਕ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜੇਕਰ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਉਪਾਅ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਜੋ ਗਵਾਹ ਦੀ “ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਪਤਾ ਗੁਪਤ” ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੂਰਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੋਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਾ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਵੇ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਅਰਦਾਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵੇਖ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜੋ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸੰਪਾਦਿਤ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕੋ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਨੋਟ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ 11.09.2021 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਦਿਸ਼ਾ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼

ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਗਵਾਹ (ਨਾਮ ਅਤੇ ਪਤਾ ਦੀ ਪਛਾਣ)ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੈਰੇ ਜਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿੱਤੇ ਅਤੇ ਪਛਾਣ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਉਥੋਂ ਤੱਕ ਚਲਾ ਗਿਆ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ 'ਤੇ ਛੱਡੋ ਕਿ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੈਰਿਆਂ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪਛਾਣ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਅਤੇ ਪਤੇ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ।

15. ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਐਨ.ਆਈ.ਏ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਇਨ ਪਾਰੀ ਮਟੇਰੀਆ ਨਾਲ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ।

16. ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 161 "ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਗਵਾਹ ਦੀ ਪੜਤਾਲ" ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 207 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. "ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ" ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅੱਗੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ "ਅਧਿਆਇ XVII" ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

"207. ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ। – ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਥੇ ਕਾਰਵਾਈ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਈ ਹੋਵੇ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਬਿਨਾਂ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ, ਮੁਫਤ ਵਿੱਚ, ਹਰੇਕ ਦੀ ਕਾਪੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਏਗਾ:

(i) ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ;

(ii) ਧਾਰਾ 154 ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ;

(iii) ਧਾਰਾ 161 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਭਿਯੋਗ ਆਪਣੇ ਗਵਾਹਾਂ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੋਈ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਜਿਸ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਧਾਰਾ 173 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੀ ਬਾਹਰਵਾਰੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ;"

(iv) ਧਾਰਾ 164 ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਅਤੇ ਬਿਆਨ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਣ।

(v) ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅੰਸ਼ ਜੋ ਧਾਰਾ 173 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ (iii) ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਬੇਨਤੀ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਬਿਆਨ ਦੇ ਉਸ ਭਾਗ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ:

ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਲਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ (v) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਆਕਾਰ ਵੱਡਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ, ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ ਦੇਖਣ ਦੀ ਹੀ ਆਗਿਆ ਹੋਵੇਗੀ।"

17. ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ "ਸ਼ੈਲ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਬਿਨਾਂ ਦੇਰੀ ਕੀਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਬਾਧਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 161 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਧਾਰਾ (iii) ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਬੇਨਤੀ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇ ਕਿ ਉਸ ਬਿਆਨ ਦੇ ਉਸ ਭਾਗ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ।

ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ:

18. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਗਵਾਹਾਂ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਸਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 161 ਅਤੇ 207 ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਮੋਹਦ. ਹੁਸੈਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਜੀ.ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ.ਡੀ.) ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਉਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਇੱਕ ਅਸਰਦਾਰ ਬਚਾਅ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਿਧਾਰਥ ਵਸਿਸ਼ਟ @ ਮਨੂ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ. ਦਿੱਲੀ) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮੁਕੰਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲੋੜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।ਇਕ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਖੁਲਾਸਾ। ਜਾਹਿਦ ਸ਼ੇਖ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸੀ ਨਤੀਜੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈਆਂਜਾਣ ਅਧੀਨ ਸੈਕਸ਼ਨ 207 ਅਤੇ 208 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖਾਲੀ ਰਸਮ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

19. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ,ਤਾਂ ਜੋ ਖਾਸ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਉਥੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲਸਮਝੌਤਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਕੀਲ ਨੇਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਉਚਿਤ ਇੱਕ ਵਜੋਂ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਇਆ, ਇਸ ਨੂੰ ਐਸ.ਪੀ.ਪੀ. ਨੂੰ ਹੀ ਉਚਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਛਾਣਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

20. ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਮੀਖਿਆ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ,ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ,

ਇਸ 'ਤੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੁਝ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਗਵਾਹਾਂ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੀ।ਇਹ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਬਿਆਨਾਂ ਨਾਲ ਸੁਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਪੂਰੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 207 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ। ਦੂਜਾ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 11.09.21 ਨੂੰ ਸੀਜੋ ਕਿ ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 207 ਦੇ ਮੰਡੇਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ, ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਏਹਤਿਆਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ।

21. ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪੀਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਐਨ.ਆਈ.ਏ. ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 21 ਅਧੀਨ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲਾਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਐਨ.ਆਈ.ਏ. ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 21(1) ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

"21 ਅਪੀਲਾਂ। - (1) ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ,ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲਾ, ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇੱਕ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਹੋਵੇਗੀ।"

22. ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਡੀ. ਸੁਬੈਰ ਬਨਾਮ ਟੀ.ਪੀ. ਓਰੋਸ & ਉੰਨ., ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਨੇ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 11.09.2021 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਪਰੰਤੂ, ਬਿਆਨ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਖਾਸ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੀ ਬਜਾਏ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

23. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ (ਅੰਘੂ ਸੁਖਲਾ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ & ਅਨੁਸਾਰ); ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਕੁਝ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣਾ ਜਨਹਿਤ ਵਿੱਚ ਜਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਸੀ।

ਨਿਸਕਰਸ਼:

24. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸੀਮਿਤ ਖੱਕੇ ਦੇ ਇੱਕ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 173(6) ਨੂੰ ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 44 ਅਤੇ ਐਨ.ਆਈ.ਏ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ, ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 207 ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਵੱਖਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਤੀਜੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾ ਹੁਕਮ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 44, ਐਨ.ਆਈ.ਏ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17, ਅਤੇ ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 173(6) ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹ ਦੇ ਪਤੇ ਅਤੇ ਨਾਮ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ 01.06.2021 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਭਾਰ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

25. ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 207 ਅਧੀਨ ਸੰਸੋਧਿਤ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਆਇਆ ਜਦੋਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਉਚਿਤ ਬਚਾਅ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰਾ ਖੁਲਾਸਾ ਮਾਈਨਸ ਸੰਸੋਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਛਾਣਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵਰਤ ਸਕਣ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਪੜਾਵਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਧੀਨ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਭਿਯੋਜਨ ਦਾ ਤਰਕ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੈ। ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਮਿਤੀ 01.06.2021 ਅਤੇ 11.09.2021 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ।

26. ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਦਾ ਵੀ ਧਿਆਨ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਨਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਉੱਠਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਹਿਲੂ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਇਸਨੇ ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਹਿਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ 01.06.2021 ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੁਭਾਵ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਨ.ਆਈ.ਏ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21(1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

27. ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ 11.09.2021 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਵੀ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਸ਼ਬਦਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਦੇਸ਼ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਪਤੇ ਅਤੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਛੁਪਾਈ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਛਾਣਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਨੇ ਹੋਰ ਵੀ ਉਲਲੇਖਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੇਸ਼ੇ ਅਤੇ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਵੀ ਛੁਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਖਾਸ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਭਿਯੋਜਨ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਉਠਾਈ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਪੂਰਵਾਗ੍ਰਹ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੱਚਮੁੱਚ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ 11.09.2021

ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਅਭਿਯੋਜਨ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿ.ਪ੍ਰ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 207 ਅਧੀਨ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਛੁਪਾਏ ਗਏ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

28 . ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ 11.10.2021 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ 11.09.2021 ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

29. ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਉੱਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਬਿਭੂਤੀ ਭੂਸ਼ਣ ਬੋਸ

ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate